

RIKSDAGENS SVAR 236/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om polisutbildning samt lagar om ändring av polisförvaltningslagen och av 7 § polislagen

Ärende

Regeringen har till 2003 års riksdag överlämnat sin proposition med förslag till lag om polisutbildning samt lagar om ändring av polisförvaltningslagen och av 7 § polislagen (RP 168/2003 rd).

Beredning i utskott

Förvaltningsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FvUB 24/2004 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lagar:

Lag

om polisutbildning

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Enheter som ansvarar för polisutbildningen

Såsom polisens högsta ledning svarar inrikesministeriets polisavdelning för utbildnings- och forskningsverksamheten inom polisen samt för de resurser som används för ändamålet.

Polisskolan och Polisyrkeshögskolan (*polisläroinrättningarna*) svarar för anordnandet av den riksomfattande polisutbildningen samt för forskningsverksamheten.

De riksomfattande enheterna inom polisen, Polisens datacentral och de polisenheter som polisens högsta ledning särskilt förordnar svarar för sin del inom sitt eget verksamhetsområde för utvecklandet och ordnandet av utbildningen på

riksomfattande och regional nivå samt för forskningsverksamheten.

Polisens länsledningar svarar för den regionala utbildningen. Polisenheterna svarar för arbetsplatsutbildningen för sin egen personals vidkommande.

2 §

Polisläroinrättningarnas uppgifter

Polisskolan och Polisyrkeshögskolan är läroinrättningar inom polisbranschen och de lyder under inrikesministeriet. Polisyrkeshögskolan är en yrkeshögskola inom polisbranschen.

Polisskolan svarar för rekryteringen till polisutbildningen, för antagningen av studerande till

grundexamen för polis och till polisunderbefäls-examen samt för grundexamen för polis och för polisunderbefälsexamen. Polisskolan ordnar utbildning för nämnda examina, yrkesinriktade specialiseringsstudier, annan utbildning inom säkerhetsbranschen samt deltar i forsknings- och utvecklingsverksamheten inom polisbranschen.

Polisyreshögskolan svarar för antagningen av studerande till polisbefälsexamen samt för polisbefälsexamen, för befälsutbildning och annan ledarutbildning inom polisen samt för forsknings- och utvecklingsverksamheten inom polisbranschen, ordnar utbildning i anslutning till polisbefälsexamen samt yrkesinriktade specialiseringsstudier och annan utbildning inom säkerhetsbranschen. I fråga om de examina som avläggs vid Polisyreshögskolan och den undervisning som ges i anslutning till dem iakttas förutom bestämmelserna i denna lag i tillämpliga delar vad som bestäms i yrkeshögskolelagen (351/2003) eller med stöd av den.

Polisläroinrättningarna skall också svara för kvaliteten på och vidareutvecklingen av den utbildning och övriga verksamhet som de anordnar, och de skall regelbundet delta i extern utvärdering.

3 §

Styrelsen för polisläroinrättningarna

Polisläroinrättningarna har en gemensam styrelse som polisens högsta ledning utser för tre år i sänder. Styrelsen består av en ordförande, en vice ordförande samt elva andra medlemmar som var och en har en personlig suppleant.

Styrelsen har till uppgift att följa polisläroinrättningarnas verksamhet och göra framställningar om vidareutvecklingen av verksamheten och av den undervisning som ges vid läroinrättningarna samt avgöra de rättelseyrkanden som det föreskrivs att styrelsen skall behandla.

Närmare bestämmelser om styrelsens sammansättning och tillsättandet av den samt om styrelsens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Beslutsförfarandet i styrelsen

Styrelsen är beslutför när ordföranden och minst fem andra medlemmar är närvarande.

Styrelsen avgör ärendena på föredragning. Vid oenighet avgörs ärendena genom röstmajoritet. Faller rösterna lika, gäller den mening som ordföranden har förenat sig om. Ärenden som gäller avstängning från en polisläroinrättning, avbrytande av studierna och tilldelande av varning avgörs dock enligt den lindrigare ståndpunkten.

5 §

Studerande vid en polisläroinrättning

Den som studerar för grundexamen för polis är polisaspirant med undantag för den tid han eller hon är utnämnd till ett tjänsteförhållande för viss tid som yngre konstapel.

I denna lag och i de förordningar som utfärdats med stöd av den avses med studerande både polisaspiranter och andra som studerar vid en polisläroinrättning.

6 §

Antagning av studerande till utbildning för grundexamen för polis

Polisskolan antar studerandena till utbildning för grundexamen för polis.

Den som tas in till utbildning för grundexamen för polis skall

- 1) vara finsk medborgare,
- 2) åtminstone ha avlagt yrkesinriktad grundexamen eller gymnasiets lärokurs eller avlagt finsk studentexamen eller någon annan examen som nämns i studentexamensförordningen (1000/1994),
- 3) vara lämplig beträffande hälsotillståndet och i övrigt med tanke på skötseln av de uppgifter som ankommer på polisen,
- 4) ha körkort minst för fordon av klass B,
- 5) ha minst ett års arbetserfarenhet, samt
- 6) ha blivit godkänd i urvalsprovet.

Polisskolan kan av särskilda skäl medge undantag från kraven enligt 2 mom. 1 och 2 samt 5 punkten.

Polisens högsta ledning beslutar om urvalsgrunderna vid antagningen av studerande till utbildning för grundexamen för polis till den del det gäller gränsdragningar i fråga om hälsotillstånd och lämplighet för yrket enligt 2 mom. 3 punkten, beaktande av tidigare studier vid antagningen samt avvägningen mellan de olika delarna i urvalsprovet och urvalsprovets struktur.

7 §

Drogtestning

Den som ansöker till utbildning för grundexamen för polis är skyldig att innan han eller hon godkänns för utbildningen delta i ett drogtest som utförs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och av laboratoriepersonal. Den som avlägger grundexamen för polis är skyldig att på förordnande av polisläroinrättningen delta i drogtest även medan utbildningen pågår samt under den praktikperiod som ingår i utbildningen, om det finns grundad anledning att misstänka att polisaspiranten eller den som fullgör praktik uppträder påverkad av rusmedel under utbildningstiden eller i arbete i samband med praktiken.

Uppgifter från drogtest betraktas som uppgifter om hälsotillståndet. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården får skriftligen lämna polisläroinrättningen slutsatserna av drogtestet. Denna information får inom polisläroinrättningen endast behandlas av de personer som bereder eller fattar beslut om antagningen av studerande eller om avstängning från utbildningen för grundexamen. Polisläroinrättningen skall förvara uppgifter om hälsotillståndet skilt från övriga personuppgifter som den inhämtat.

8 §

Antagning av studerande till utbildning för annan examen

Polisskolan antar studerande för polisunderbefälsexamen enligt de urvalsgrunder som polisens högsta ledning fastställt.

Polisskolan antar även studerande för den utbildning utanför polisförvaltningen som gäller säkerhetsbranschen och som Polisskolan svarar för.

Polisyreshögskolan antar studerande för examen vid Polisyreshögskolan enligt de urvalsgrunder som polisens högsta ledning fastställt.

Statsrådets förordning om systemet för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna (353/2003) tillämpas inte vid antagningen av studerande till Polisyreshögskolan.

9 §

Arbetspraktik och fältarbete

Den som antagits till utbildning för grundexamen förbinder sig att i den polisenhet till vilken han eller hon anvisas delta i den period av arbetspraktik och fältarbete som ingår i grundexamen för polis.

10 §

Studietid

Studerande vid en polisläroinrättning skall genomföra studierna för examen inom den maximitid som anges i den gällande undervisningsplanen och i enlighet med denna plan.

Polisläroinrättningen kan på den studerandes begäran skjuta upp studierätten till den tidpunkt då utbildningen följande gång inleds, dock med högst ett år.

11 §

Förlust av studierätt

En studerande som inte har slutfört sina studier inom den maximitid som fastställts i undervisningsplanen förlorar sin studierätt, om inte polisläroinrättningen av särskilda skäl beviljar den studerande extra tid för att slutföra studierna.

12 §

Avbrytande av studierna

Polisläroinrättningen kan på ansökan av den studerande avbryta dennes studier för högst två år. Polisläroinrättningen kan på eget initiativ för högst ett år åt gången avbryta en studerandes studier på grund av långvarig sjukdom eller om den studerande inte med godkänt resultat kan genomföra sina studier i enlighet med undervisningsplanen, för den tid en studerande är föremål för förundersökning av brott eller av något annat motsvarande vägande skäl.

Beslut om avbrytande av studierna kan verkställas genast, om inte polisläroinrättningen eller förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Polisläroinrättningen beslutar om tillgodoräkande av den studerandes tidigare studier i samband med att denne återupptar sina studier. Den i 1 mom. avsedda tiden för avbrottet i studierna räknas inte in i maximistudietiden.

13 §

Varning och anmärkning

Polisläroinrättningen kan ge den studerande en skriftlig varning, om han eller hon

1) under utbildningstiden uppträtt på ett sätt som är olämpligt med tanke på polisens anseende,

2) försummat att delta i undervisningen, eller

3) har brutit mot polisläroinrättningens ordningsstadga.

I sådana fall som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten kan polisläroinrättningen i stället för en

skriftlig varning ge en muntlig anmärkning, om detta med hänsyn till hur klandervärd gärningen är kan anses vara en tillräcklig påföljd.

Som olämpligt uppträdande enligt 1 mom. 1 punkten skall betraktas särskilt ett beteende som är ägnat att äventyra förtroendet för att de uppgifter som ankommer på polisen sköts på ett ärligt, tillförlitligt och rättvist sätt.

14 §

Avstängning från utbildningen

Polisläroinrättningen kan stänga av en studerande från utbildningen, ifall han eller hon

1) i samband med ansökan till utbildningen lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit någon sådan omständighet om sig själv som kunde ha förhindrat antagning till utbildningen,

2) under utbildningstiden gjort sig skyldig till ett sådant brott som visar att han eller hon är olämplig för tjänsten som polisman eller i övrigt uppträtt på ett sätt som är olämpligt med tanke på polisens anseende och en skriftlig varning inte skall anses vara en tillräcklig påföljd,

3) vid avläggandet av grundexamen för polis vägrar genomgå drogtest som avses i 7 § eller lämnar ett prov som utvisar missbruk av rusmedel,

4) inte återupptar studierna efter att den tidsfrist som avses i 12 § löpt ut eller det inte längre föreligger grunder för fortsättande av utbildning för grundexamen,

5) upprepade gånger eller i väsentlig omfattning försummar att delta i undervisningen, eller

6) upprepade gånger eller i väsentlig omfattning har brutit mot polisläroinrättningens ordningsstadga.

Som i 1 mom. 2 punkten avsett brott eller olämpligt uppträdande skall särskilt betraktas en gärning eller ett beteende som är ägnat att äventyra förtroendet för att de uppgifter som ankommer på polisen sköts på ett ärligt, tillförlitligt och rättvist sätt.

Beslut om avstängning kan verkställas genast, om inte polisläroinrättningen eller förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Om ett

beslut om avstängning från utbildningen upphävs, beslutar polisläroinrättningen om det sätt på vilket de tidigare studierna senare tillgodoräknas i samband med motsvarande studier.

Ett tjänsteförhållande för viss tid som yngre konstapel som en studerande som stängts av från utbildningen för grundexamen har utnämnts till i syfte att genomföra en period av arbetspraktik eller fältarbete upphör utan särskilt beslut vid den tidpunkt då den studerande har stängts av från utbildningen.

15 §

Förfarandet i ärenden som gäller förlust av studierätt och avbrytande av studier, i disciplinärenden samt då anmärkning ges

Innan polisläroinrättningen fattar ett beslut om förlust av studierätt enligt 11 § skall den studerande höras. Innan beslut fattas om avbrytande av studierna enligt 12 §, anmärkning eller varning enligt 13 § eller avstängning från utbildningen enligt 14 § skall polisläroinrättningen även specificera den gärning eller försummelse som åtgärden grundar sig på, höra den studerande samt skaffa annan behövlig utredning.

16 §

Studerandes deltagande i polisuppgifter och andra uppgifter som de förordnas till

Den som studerar vid en polisläroinrättning är skyldig att på läroinrättningens förordnande såsom övningar i samband med utbildningen utföra uppgifter som ankommer på polisen vid en annan enhet inom polisen.

Om detta krävs i syfte att trygga statens säkerhet eller för att sköta riksomfattande särskilda situationer inom polisverksamheten, kan polisens högsta ledning förordna polismän som studerar vid en polisläroinrättning och som har fått en tillräcklig grundutbildning att utföra även andra på polisen ankommande uppgifter än sådana som hänförs till utbildningen.

När polisaspiranter och andra polismän som studerar vid en polisläroinrättning utför uppgif-

ter som avses i 1 och 2 mom. gäller i fråga om deras polisbefogenheter vad som föreskrivs i 7 § i polislagen (493/1995). Beträffande befogenheterna för andra studerande som utför sådana uppgifter som avses i 1 mom. gäller vad som i 46 § i polislagen föreskrivs om befogenheter för den som bistår en polisman.

Studerande som utför uppgifter som avses i 2 mom. har straffrättsligt tjänsteansvar enligt 40 kap. 11 § 5 punkten underpunkt a i strafflagen (39/1889).

Polisläroinrättningen kan förordna den som studerar för grundexamen för polis att under utbildningen utföra jourtjänst och andra motsvarande polisutbildningsrelaterade uppgifter.

17 §

Tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande

Den som studerar vid en polisläroinrättning får inte röja en handlings sekretessbelagda innehåll eller en uppgift som vore sekretessbelagd om den ingick i en handling, och inte heller någon annan omständighet som han eller hon fått kännedom om i samband med utbildningen och om vilken tystnadsplikt föreskrivs genom lag. En uppgift för vilken tystnadsplikt gäller får inte heller röjas efter det att utbildningen eller verksamheten hos myndigheten har upphört.

Den som studerar vid en polisläroinrättning får inte använda sekretessbelagda uppgifter för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan.

Till straff för brott mot tystnadsplikten döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller om inte strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag.

18 §

De studerandes studiesociala förmåner

Den undervisning som ges vid polisläroinrättningarna och som leder till tjänsteexamen är avgiftsfri för den studerande.

Genom förordning av inrikesministeriet föreskrivs om studiesociala förmåner för de studerande vid polisläroinrättningarna. De hälso- och sjukvårdskostnader som fastställts genom förordning av inrikesministeriet ersätts endast till den del behovet av vård uppkommit under en period av närundervisning och den studerande inte är berättigad till ersättning för kostnaderna på någon annan grund.

19 §

Användning av uniform

Den som studerar för grundexamen för polis skall bära polisuniform i utbildningen. Närmare bestämmelser om användning av uniform kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med ett beslut som gäller antagning av studerande till en polisläroinrättning kan hos styrelsen för polisläroinrättningarna söka rättelse i beslutet inom 14 dagar efter det att antagningen offentliggjorts. Den som är missnöjd med ett beslut av en polisläroinrättning som gäller förlust av studierätt, avbrytande av studierna, varning eller avstängning från utbildningen kan hos styrelsen för polisläroinrättningarna söka rättelse i beslutet inom 14 dagar efter det att han eller hon fått del av beslutet.

En studerande som är missnöjd med bedömningen av studieprestationer eller tillgodoräkandet av studier som genomförts tidigare eller någon annanstans kan söka rättelse hos polisläroinrättningen inom 14 dagar från det att den studerande haft möjlighet att ta del av resultatet av bedömningen och det sätt på vilket bedömningsgrunderna har tillämpats på honom eller henne. I polisläroinrättningens beslut med anledning av rättelseyrkandet får ändring inte sökas genom besvär.

Ändring i ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande enligt 1 mom. får sökas genom be-

svär hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets den polisläroinrättning som fattat beslutet finns, och i övrigt enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I beslut av förvaltningsdomstolen får ändring inte sökas genom besvär.

21 §

Polisläroinrättningens ordningsstadga

Respektive polisläroinrättning har en ordningsstadga som inrättningen utfärdar. I den kan ingå bestämmelser som är nödvändiga för tryggheten och trivseln bland de studerande och som kan gälla

1) de praktiska arrangemangen och korrekt uppträdande inom polisläroinrättningen, på dess område och i studenthemmet samt vid uppdrag och övningar i samband med utbildningen,

2) beväpning,

3) hur polisläroinrättningens egendom får hanteras,

4) hur man får vistas och röra sig inom polisläroinrättningen och på dess område samt i studenthemmet.

Ordningsstadgan kan förutom bestämmelserna enligt 1 mom. även innehålla bestämmelser om korrekt uppträdande under studiebesök i samband med utbildningen.

De studerande och personalen vid polisläroinrättningen skall följa ordningsstadgan då de vistas inom polisläroinrättningen eller dess område eller i studenthemmet eller när de utför uppdrag eller övningar eller företar studiebesök i samband med utbildningen.

22 §

Undervisningsplan

Polisens högsta ledning fastställer på framställning av polisläroinrättningarnas styrelse en undervisningsplan för utbildning för examen och för en specialiserande utbildning som omfattar minst 30 studieveckor. Undervisningsplanerna för den övriga utbildningen fastställs av respektive polisläroinrättning. I undervisningsplanen

ingår bestämmelser om målen för studierna, om vilka sakkomplex som behandlas, om studiernas omfattning, maximitiden för slutförande av studierna, undervisningsformerna, mängden undervisning och praktik, tillgodoräknandet av andra studier samt om de studieprestationer som krävs.

23 §

Undervisnings- och examensspråk

Undervisnings- och examensspråket vid polisläroinrättningarna är finska eller svenska. Polisläroinrättningen beslutar om användande av något annat undervisnings- och examensspråk i undervisningen och i studieprestationerna.

24 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om de uppgifter som ankommer på polisläroinrättningarnas tjänstemän, de examina som avläggs vid polisläroinrättningarna och om övrig utbildning som ges vid dessa, om förfarandet i samband med antagning av studerande, avbrytande av studierna och avstängning från utbildningen, om polisläroinrättningarnas delegationer och reglementen.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av polisförvaltningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i polisförvaltningslagen av den 14 februari 1992 (110/1992) 12, 12 a och 12 b §, sådana de lyder, 12 och 12 b § i lagarna 778/1997 och 679/2002 samt 12 a § i nämnda lag 778/1997, samt *ändras* 16 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lagar 778/1997 och 679/2002, som följer:

16 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om polisens organisation och uppgifter samt om annan lämplig högre högskoleexamen

och däri ingående studier som utöver polisbefälsexamen krävs för en polischefstjänst.

Genom förordning av inrikesministeriet kan utfärdas närmare bestämmelser om polisens ställning och uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lag

om ändring av 7 § i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen av den 7 april 1995 (493/1995) 7 § 2 mom. som följer:

7 §
Polisbefogenheter

— — — — —
En polisaspirant har en polismans befogenheter när han eller hon under sin utbildares ledning och uppsikt utför uppgifter som ingår i utbildningen. En polisaspirant har en polismans befo-

genheter även då polisens högsta ledning i syfte att trygga statens säkerhet eller för att sköta riksomfattande särskilda situationer inom polisverksamheten har förordnat honom eller henne att utföra uppgifter som ankommer på polisen.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 13 december 2004